

ALBERT JAN MAAT, VOORZITTER LTO NEDERLAND

‘Seizoenswerk is gee

De nieuwe Wet werk en zekerheid en de Wet aanpak schijnconstructies veranderen het speelveld van werkgevers en werknemers in de land- en tuinbouw. Voorzitter Albert Jan Maat van boeren- en tuindersorganisatie LTO Nederland maakt zich zorgen om de wijzigingen en vreest dat het beoogde doel niet wordt bereikt.

Tekst en fotografie:
René Bouwmeester

Het kabinet en de sociale partners, zoals LTO Nederland, VNO/NCW en de vakbonden, sloten in april 2013 het sociaal akkoord. Hierin zijn maatregelen afgesproken om de arbeidsmarkt aan te passen aan de veranderende arbeidsverhoudingen in de samenleving. Op basis van dit akkoord is de Wet werk en zekerheid (Wwz) uitgewerkt. Een deel van deze wet is eerder dit jaar van kracht geworden. Een ander deel volgt op 1 juli. De Wet werk en zekerheid wijzigt de regelgeving op drie terreinen: het versterkt de rechtspositie van flexwerkers, ontslag wordt sneller en goedkoper en de WW wordt er meer op gericht om mensen weer snel aan het werk te krijgen. Flexwerkers moeten na twee jaar aanspraak kunnen maken op een vast contract. Nu is dat drie jaar. Dit geldt vanaf 1 juli 2015. Tijdelijke contracten worden als opeenvolgend gezien als zij elkaar met een tussenpoos van zes maanden of minder opvolgen. Dit geldt ook vanaf 1 juli 2015. De tussenpoos is momenteel drie maanden. Die opeenvolging heet het ketenbeding.

Het ontslagrecht wordt eenvoudiger, sneller en minder kostbaar voor werkgevers. Vanaf 1 juli 2015 hebben alle werknemers onder bepaalde voorwaarden recht op een transitievergoeding. Deze voorwaarden zijn dat zij ten min-

ste twee jaar in dienst zijn geweest en de arbeidsovereenkomst op initiatief van de werkgever is beëindigd.

Door een overgangsregeling telt straks alleen nog het arbeidsverleden van tijdelijke krachten vanaf 1 juli 2012 - met een onderbreking korter dan zes maanden - mee voor de transitievergoeding. Zo wil minister Lodewijk Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voorkomen dat werkgevers door de opbouw van de transitievergoeding werknemers niet meer aannemen. Tijdelijke arbeidsovereenkomsten van voor 1 juli 2012 tellen alleen mee met een onderbreking van ten hoogste drie maanden.

Verder heeft de Tweede Kamer de Wet aanpak schijnconstructies aangenomen. Deze wet zorgt ervoor dat uitbuiting, onderbetaling van werknemers en oneerlijke concurrentie worden tegengegaan. Zo zijn vanaf 1 juli 2015 constructies waarbij werkgevers minder dan het minimumloon betalen verboden en wordt de opdrachtgever ook aansprakelijk bij misstanden. Nu mogen werkgevers nog allerlei kosten op het salaris inhouden zoals voor huisvesting of een zorgverzekering. Malafide werkgevers houden ook andere kosten in zoals 'loopgeld' voor slijtage aan de weg. Hierdoor betalen zij de werknemers feitelijk minder dan het minimumloon.

n tijdelijk en flexibel werk'

LTO Nederland heeft ingestemd met het sociaal akkoord. Daar-in stonden ook de afspraken voor het ketenbeding en de transitievergoeding. Dat kost de ondernemer geld. Waarom heeft LTO dat gedaan?

"LTO heeft meegeschreven aan het sociaal akkoord. Het doel van het akkoord is om mensen die hun baan verliezen sneller aan de bak te helpen. Dat vinden wij ook belangrijk. Mensen geld meegeven en op de bank laten zitten, daar is niemand bij gebaat. De invoering van de ketenbepaling was niet om te keren. De minister wilde dat zelfs nog strakker stellen. Er was de mogelijkheid om uitzonderingen te maken en daarom hebben we toch getekend."

Hoe helpen de transitievergoeding en het ketenbeding ondernemers die juist afhankelijk zijn van tijdelijke krachten voor seizoenswerk?

"Er zit een 'vuiltje' in het akkoord en dat heeft te maken met het ketenbeding en de transitievergoeding. Dat vuiltje is er in gesloten toen de minister aangaf de transitievergoeding met terugwerkende kracht te willen invoeren. Dat kan niet. Je kunt ook niet de maximum snelheid veranderen en met terugwerkende kracht boetes uitschrijven."

LTO heeft ervoor geknokt om de transitievergoeding met terugwerkende kracht niet in de wet te krijgen, maar het is ons niet gelukt. We stonden alleen op dit punt. MKB Nederland en VNO/NCW, waar we normaal gesproken mee optrekken, gingen wel akkoord met de tussenoplossing met terugwerkende kracht tot 1 juni 2012."

Werkgevers willen voorkomen dat seizoenswerkers vaste contracten krijgen. Leidt het besluit van Asscher ertoe dat werkgevers straks - minder

gewenste - oplossingen kiezen om hun personeel geen vast contract te hoeven geven?

"De wet is juist bedoeld om mensen sneller een vast contract te laten krijgen. Het gevolg kan inderdaad zijn dat bij het seizoenswerk het tegengestelde wordt bereikt van wat Asscher voor ogen heeft. De Raad van State heeft de minister hiervoor gewaarschuwd. De Tweede Kamer heeft ook vragen gesteld aan de minister. Asscher heeft de boot afgehouden toen we toenadering zochten om tot een oplossing te komen. Dat heeft geleid tot een botsing van LTO met Asscher. De verhoudingen staan op scherp. LTO vindt dat het kabinet netjes moet omgaan met de partners die het sociaal akkoord hebben getekend."

Is de situatie nog omkeerbaar?

"Ja. De minister kan volgens de wet een uitzondering maken op de ketenbepaling. Dat is bijvoorbeeld ook gebeurd voor profvoetballers. LTO kruipt niet weg voor het sociaal akkoord. De minister hoeft niet de hele wet opzij te schuiven, maar alleen een uitzondering te maken voor het seizoenswerk."

Waarom zou voor de agrarische sector een uitzondering worden gemaakt?

"Seizoenswerk is geen tijdelijk werk. Dat is de kern van de discussie. Werknemer- en werkgever weten allebei dat dit werk elk jaar terug komt. Het zijn weliswaar tijdelijke contracten, maar ze zijn voorspelbaar. Zowel ondernemer als werknemer hebben behoefte om die werkrelatie jaarlijks voort te zetten. Sommige werknemers komen al jaren bij hetzelfde bedrijf terug om daar oogstwerk te doen. Daar komt een einde aan door de ketenbepaling. Gezien deze ontwikkeling vragen we de minister om van het keten-

beding af te wijken voordat er een carrousel van arbeidskrachten op gang komt. De minister heeft de mogelijkheid om dat te doen."

Hoe is deze wetsverandering in de sector aangekomen?

"De motivatie bij werkgevers is weg. Als mensen worden geconfronteerd met regels die met terugwerkende kracht worden ingevoerd, duw je ze over het randje."

De Wet aanpak schijnconstructies stelt dat ondernemers niet langer kosten kunnen inhouden op het minimumloon. Het gaat dan om geld voor verzekeringen en huisvesting. Is LTO blij met deze wet?

"Op zich zijn wij blij met de Wet aanpak schijnconstructies. Maar we hebben wel een probleem met het niet toestaan van verrekeningen met het minimumloon. Dat gebeurt bij kosten voor bijvoorbeeld huisvesting en verzekering. Wordt de situatie beter als dit soort verrekeningen buiten het zicht worden geplaatst? Ik denk het niet. We krijgen signalen dat mensen zich minder vaak verzekeren als de werkgever daar niet medeverantwoordelijk voor is. We willen juist bevorderen dat die mensen zich verzekeren. Daar komt bij dat als de verrekening van bijvoorbeeld woonruimte niet via de loonstrook gaat, dan bestaat de kans dat de werknemer niet betaald. Dat risico wil een werkgever niet lopen. Wij hebben deze verrekening altijd in het kader van goed werkgeverschap geplaatst. In de cao zijn daarom ook afspraken opgenomen over maximale bedragen voor bijvoorbeeld huisvesting. We willen zorgen dat mensen goed behandeld worden, dat ze zijn verzekerd en dat er voor huisvesting een faire prijs wordt betaald. Die houding wordt nu eigenlijk afgestraft."

Maat gaat door

Albert Jan Maat (62) gaat nog een even door als voorzitter. Onlangs is hij herbenoemd als voorzitter, een functie die hij sinds 2007 bekleedt. Maat heeft aangegeven maximaal 2,5 jaar door te willen en zijn derde termijn van vier jaar niet vol te maken. "Dan ben ik tien jaar voorzitter en dan vind ik het mooi geweest. Ik weet dat het ongebruikelijk is dit bij je herbenoeming te melden, maar ik geef graag duidelijkheid."

Maat blijft aan omdat hij LTO graag door een aantal moeilijke dossiers wil leiden. Hij noemt in dit verband de herziening van het belastingstelsel en de oprichting van branche- en producentenorganisaties. Ook denkt hij dat de land- en tuinbouworganisatie zich moet voorbereiden op de nieuwe Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en het handelsakkoord dat tussen Europa en de Verenigde Staten wordt gesloten. "We hebben dus nog een stevige klus te doen."

Maat is tevens voorzitter van Copa, de Europese organisatie voor boeren en tuinders. Dit voorzitterschap kent een termijn van twee jaar en de termijn van de LTO-voorman loopt tot 1 oktober 2015.